

Mnr. A.M. Nolan, adjunk-posmeester-generaal, links en Dr. C. de Jong, regs toon die boek *Documents du Congrès postal universel de Vienne 1891* in die Posmuseum te Pretoria op 6 Maart 1987
Foto dagblad *Beeld*

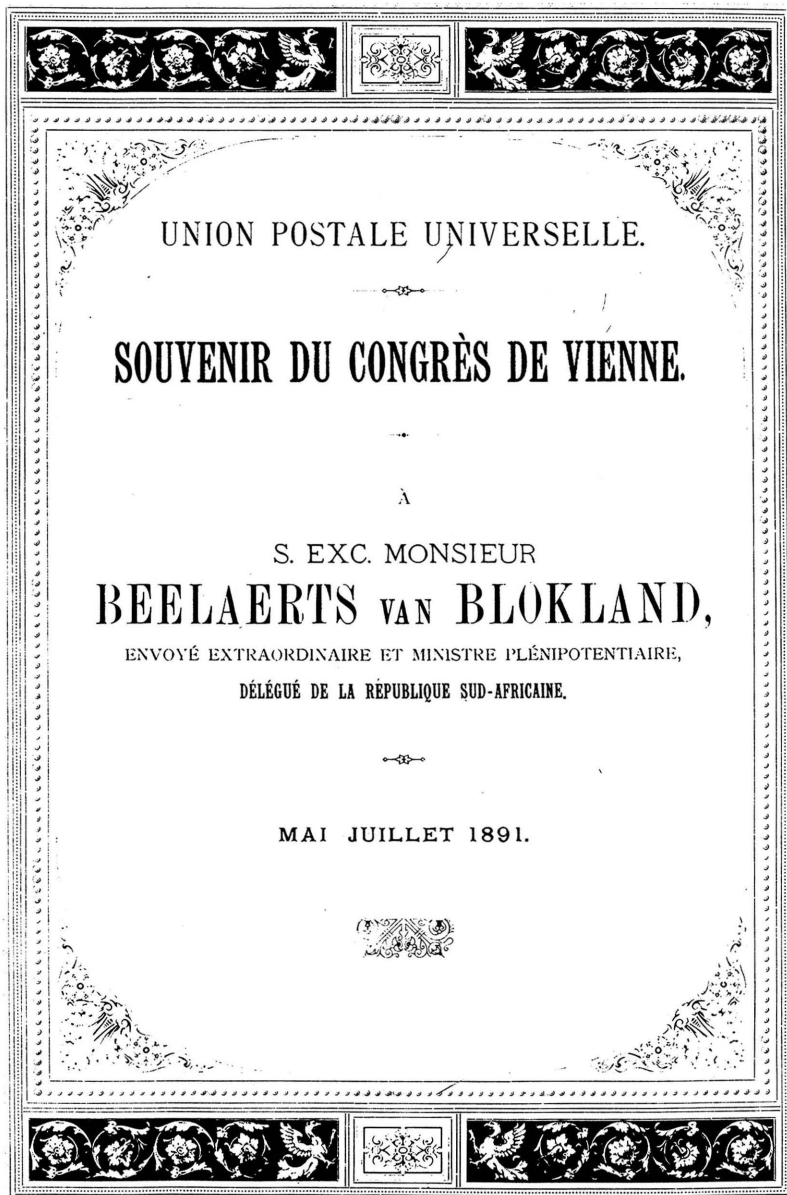
in 1952. Ook hy het geywer vir goeie betrekkings tussen Suid-Afrika en Nederland.¹

Die vyfde geslag word verteenwoordig deur Jhr. Gerard Beelaerts van Blokland, oudste seun van Jhr. Frans en Jonkvrouw Maria Adriana Snoeck, gebore in Den Haag op 2 Mei 1908. Hy het soos sy voorgeslag regte aan die Universiteit van Leiden in 1927-31 gestudeer en is in 1933 tot doktor in die regte gepromoveer. Hy was amptenaar by die Ministerie van buitelandse sake in 1933-1940 en het sy vader vergesel op dié se amptelike besoek aan Suid-Afrika in 1938. Hy het met die Nederlandse regering in Mei 1940 na Brittanje uitgewyk en kommandant van die Irenebrigade, bestaande uit Nederlanders, geword. Van 1945 tot 1973 was hy by die diplomatieke diens van Nederland en onder meer ambassadeur in Peru, India en die Sovjet-Unie. Hy het in 1973 met pensioen gegaan. Hy dra Suid-Afrika ook tans 'n warm hart toe.

Hy het die voor ons liggende boek van sy grootvader en vader geerf en vorige jaar besluit om dit aan Suid-Afrika te skenk waar dit tuishoort. Hy het die boek in November 1986 aan die Suid-Afrikaanse ambassade in Den Haag oorhandig. Die ambassadeur, Mnr. D.V. Louw, het hom hartlik bedank en die boek na die posmeester-generaal in Pretoria gestuur. Laasgenoemde het die boek vir die Nasionale Posmuseum in Pretoria bestem.

Meneer die adjunk-posmeester-generaal, dit is vir my as gebore Nederlander en inwoner van die Republiek in hierdie stad 'n eer en 'n genoë om U hierdie waardevolle boek te oorhandig en dit aldus oor te dra in die besit van Suid-Afrika.

1. In die *Suid-Afrikaanse Biografiese Woordeboek*, deel 2, RGN-Tafelberg, Pretoria-Kaapstad 1972, het van die hand van prof. F.G.E. Nilant die volgende artikels oor die bogenoemde lede van die familie B. van Blokland verskyn: Gerard (1772-1844) p. 45-47, Frans Willem Anne (1810-1886) p. 44-45, Gerard Jacob Theodoor (1843-1897) p. 47-49, Frans (1872-1956) en ander kinders van Gerard J.Th. p. 49-50.

Opdrag aan G.J.Th. Beelaerts van Blokland as gesant van die Zuid-Afrikaansche Republiek in die boek *Documents du Congrès postal universel de Vienne 1891*, sedert 6 Maart 1987 in die Posmuseum te Pretoria
Foto Posmuseum

LEWENSKETS VAN JOHN JAMES INNES MIDDLETON

deur C. de Jong

Mnr. John James Innes Middleton, 1874-1956, was van beskeie afkoms en het 'n mooi loopbaan gevolg en baie respek verwerf. Hy is gebore in die dorp Monymusk, Paroggie Tullynessle in Aberdeenshire, Noord-Skotland, op 23 November 1874. Sy vader was Thomas Burrett Middleton, kleinboer ("gardener"), sy moeder Jane Innes.¹ John het as volwassene volgens Skotse gebruik die familienaam van sy moeder, Innes, by sy voorname gevoeg. Hy was die oudste kind en het twee broers en twee susters gehad. Hy het die laerskool in sy geboortedorp besoek en daarna tot sy 15de jaar voortgesette onderwys ontvang. Sy skoolhoof het hom les gegee in Latyn (drie stadiums of klasse, sodat hy Livius kon lees), 'n bietjie Grieks, asook reken, algebra, meetkunde, Engelse grammatika en opstelle maak. Hy was gedurende 1888 hulponderwyser (monitor) in die plaaslike skool.

As oudste seun moes hy vroeg begin werk om geld te verdien. Hy het 15 jaar oud op 8 April 1889 as junior klerk (apprentice) in diens van die takkantoor van die handelsbank North of Scotland Bank Limited in die dorp Sauchen getree. Hy het daar redelik vinnig gevorder danksy ywer, skrandtheid en hulpvaardigheid, gepaard met beskeidenheid. Tydens sy vyf jaar leertyd (apprenticeship) het hy sy kennis en ervaring aansienlik uitgebrei en misken een van die bankkursusse gevolg wat in Brittanje vroeg opgang gemaak het. Daarna het hy van 1894 tot 1896 as klerk in die hoofkantoor van die Skotse bank te Aberdeen gewerk en sy opleiding voortgesit.² Hy wou hoër klim en was geheel bereid om te emigreer. Hy het onder meer 'n Londense maatskappy wat plantasies beheer het - vermoedelik in Britse kolonies - om 'n betrekking gevra. In die antwoordbrief is hom wyslik aangeraai om in die bankwese te bly omdat hy blykbaar daarvoor die beste gekwalifiseerd was.

Hy het die goeie raad opgevolg en in 1896 in diens van die Londense kantoor van die Nasionale Bank van de Zuid-Afrikaansche Republiek (ZAR) getree. Getuigskrifte bevat meestal slegs vleiende menings, maar die getuigskrifte wat die North of Scotland Bank hom saamgegee het, gee sy goeie hoedanighede geheel korrek weer "His qualifications are above the average He is also of steady habits and of unblemished character".

Die Nasionale Bank van de ZAR is in 1891 te Pretoria gestig met Duitse, Nederlandse en merendeels Britse kapitaal. Hy het 'n konsessie met voorregte van die ZAR-regering ontvang. Sy banknote was in die ZAR wettige betaalmiddel tot onbepaalde bedrag en hy was die amptelike bank van die regering.³ Weens sy noue finansiële betrekkings met Londen as wêreldgelden kapitaalmark het hy spoedig 'n kantoor in dié metropolis geopen.

Na voortgesette opleiding en werk as klerk in dié kantoor is Middleton 24 jaar oud na die hoofkantoor in Pretoria oorgeplaas. Daar was in Suid-Afrika naamlik groot behoefte aan goed opgeleide bankpersoneel. Hy het op 18 Maart 1898 uit Londen vertrek en reeds op 12 April in Pretoria diens aanvaar.⁴

Mr. John James Innes Middleton

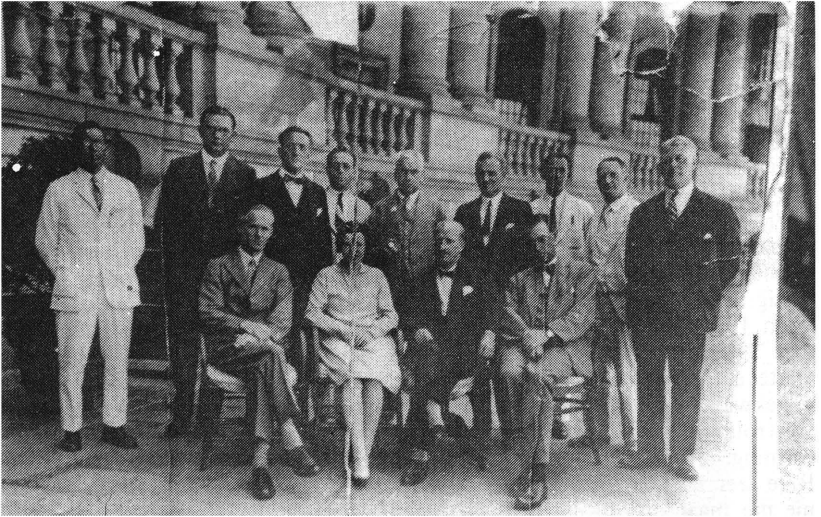
Die gesin van Thomas Burret Middleton en Jane Innes (bo) en hul vyf kinders in 1894. Die oudste seun, John James Innes, 20 jaar oud, staan in die middel van die groep.

Sy belewenisse tydens die bewoë jare van die Anglo-Boere-oorlog tot die besetting van Pretoria deur die Britse leër op 5 Junie 1900 is onbekend. Hy is blykbaar nie soos ander Britse onderdane uit die ZAR verban nie en het dus tot die onmisbares behoort. Die Nasionale Bank het moeilikhede ondervind, maar het hulle sonder groot verliese te bowe gekom. Kort voor die Britse besetting van Pretoria het die Staatsprokureur van die ZAR, Jan C. Smuts, beslag gelê op die goudreserwe by die Nasionale Bank aan die Kerkplein en die goud na die ZAR-regering in Oos-Transvaal gestuur. Die Bankbestuurder het tevergeefs geprotesteer. Moontlik was Middleton by die gedwonge oordrag aanwesig.

In 1901 het hy oorgestap na die Tesourie van Transvaal wat op 1 September 1900 tot Britse kolonie verklaar is. Die nuwe koloniebestuur het groot behoefte aan bekwame klerke van Britse herkoms gehad. Middleton was daarvoor gekwalifiseerd. Hy was danksy sy opleiding, werk en intensiewe selfstudie vertrouwd met geld-, krediet- en bankwese ondanks sy gemis aan akademiese vorming. Hy het ook kursus gevolg om Nederlands as amptelike taal van die ZAR te leer en kon dit goed lees. Hy het altyd veel gelees, nie alleen oor ekonomie nie maar ook in die Britse letterkunde en die Bybel, want hy was godsdienstig. Sy ouers was waarskynlik Presbiteriane, maar hy het hom na sy vestiging in Pretoria by die plaaslike Anglikaanse kerk aangesluit en was lid van die kerkkoor.

Hy begin 1901 sy amptelike loopbaan by die Tesourie van Transvaal en het in 1910 oorgegaan na die Tesourie van die Unie van Suid-Afrika. Hy het bedank weens die opskorting van die goudstandaard op 29 Desember 1922. Hy het gevorder van klerk tot hoofbeampte, in 1918 tot ondersekretaris van die Tesourie en 'n paar jaar later tot staatsekretaris (Secretary of Finance). Hy was die hoof van die staatsdepartement onder die minister van finansies. In sy amp was hy geen opvallende nasionale figuur nie. Prof. C.S. Richards skryf in sy kort nekrologie oor hom: "..... most of his works lies buried in official memoranda and minutes, from which no rescue is possible".⁵ En Dr. E.H.D. Arndt skryf in sy nabeskouing oor hom: "As is the cause with most public servants, there was very little public knowledge or recognition of his contributions in this field".⁶ Maar Middleton was weens sy geaardheid geheel tevrede met sy onopvallende amptelike posisie.

Hy was in hoë mate betrokke by die meeste finansiële en monetêre wette en maatreëls tussen 1901 en 1932 en het aan die voorbereiding en uitvoering daarvan meegewerk. Die regering van die kolonie Transvaal het hom na die Nasionale Konvensie ter voorbereiding van die Unie in 1908 gestuur om die amptelike verteenwoordigers van die kolonie by te staan. Hy was betrokke by die Unie se Muntwet van 1919 waarin die stigting van 'n tak van die Royal Mint van Brittanje in Pretoria aangekondig is; die Betaalmiddele- en Bankwet van 1920 wat die sentrale bank - die Suid-Afrikaanse Reserwebank - gestig het; die Unie se eerste Muntwet van 1922 vir die slaan van die Unie se eie munte, die verslag van die kommissie van prof. E.W. Kemmerer en Dr. G. Vissering

Die Public Service Advisory Committee voor die Uniegebou te Pretoria in 1929. Mr. J.J.I. Middleton, Staatssekretaris van Finansies, is die eerste persoon van regs onder die vier wat sit. Met dank aan Mev. M.J. Middleton

Die huis Blackwoodstraat 179 op die Meintjeskop waar Mr. J.J.I. Middleton van 1908 tot sy oorlyde in 1956 gewoon het. Met dank aan Mev. M.J. Middleton

met advies tot terugkeer na die goudstandaard in 1925, en die lewendige diskussie oor die handhawing van die goudstandard in 1931-32. Hy het Sir Henry Strakosch bygestaan by die ontwerp van die Betaalmiddele- en Bankwet van 1920 en van die sentrale bank se statute, gehelp deur sy kennis van Nederlands.⁷ Hy het deelgeneem aan die besprekings van die kommissie Kemmerer-Vissering in Pretoria op 30 Desember 1924 saam met prof. Alfred Lehfeldt en prof. C.S. Richards, beide van die Universiteit van die Witwatersrand.⁸ Toe die eerste serie Uniemunte in 1923 vervaardig sou word het hy voorgestel om op die kleinste munt, die kwartpennie of farthing, twee mossies af te beeld as illustrasie van die Bybelteks: "Are not two sparrows sold for a farthing?", want hy het sy Bybel geken. Die voorstel is uitgevoer.⁹

58 jaar oud het hy met vervroegde Staatspensioen gegaan. Die aanleiding vir sy ontslaagaanvraag was die opskorting van die goudstandaard deur die Unieregering op 29 Desember 1932.¹⁰ Hy was daarteen gekant, hy het behoort tot die groep wat prysgawe van die goudstandaard in vredestryd en gepaardgaande devaluasie of depresiasie van die nasionale geldeenheid as bedrog, ja as valsemuntery beskou het. Die destydse strikte opvatting het na Wêreldoorlog II verdwyn Hy het 24 jaar lank tot sy oorlyde in 1956 van sy pensioen geniet en steeds in sy ruim huis op Blackwoodstraat 179 met groot tuin op die Meintjeskop gewoon. Vandaar kon hy in 'n paar minute na sy kantoor in die Uniegebou stap. Hy het meestal 'n goeie gesondheid geniet, dikwels rolbal gespeel en sy klub besoek, gestap en gelees en al sy tyd nuttig bestee, soos hy vanouds gewoon was.

Hy het hom vroeg aangesluit by die Suid-Afrikaanse Ekonomiese Vereniging (SAEV) wat in 1925 gestig is as die beroepsvereniging van gekwalifiseerde ekonome in Suid-Afrika. Hoewel hy nie akademies opgelei was nie was hy 'n vooraanstaande lid en jarelank die toegewyde penningmeester. Hy het die beskeie inkomste van die SAEV sorgvuldig belê, sodat hulle aansienlik toegeneem het. Volgens sy voorstel is die mier as embleem van die SAEV aanvaar met verwysing na die Bybelteks in Spreuke 6 verse 6-8.¹¹ Daarin word die mier die simbool van vlyt en voorsorg - twee tipies ekonomiese deugde genoem.

Hy het 'n paar artikels en boekbesprekings in die *Suid-Afrikaanse Tydskrif vir Ekonomie* (SATE) - die Vereniging se kwartaalblad - gepubliseer. Die uitgawe van Maart 1934 bevat sy artikel "Building society finance, A review with comments upon some features of supposed Union legislation". Hy bespreek daarin die resente boek van Joseph C. Cohen, *Building society finance*, Reed & Co., Londen 1933, en verwys teweens na die artikel van Harold Bellman, "Building societies, Some aspects", in die *Economic Journal* van Maart 1933. Hierdie publikasies oor die Britse bouverenigings gee hom aanleiding tot vergelyking met die bouverenigings in Suid-Afrika en opmerkings oor die destydse aanhangige wetsontwerp wat hul posisie sou reël. Tot dié jaar het wettig gewing insake bouverenigings ontbreek, maar in die Groot Depressie 1930-33 het enkele van hulle in moeilikhede geraak en een, die Goldfields Building Society in Johannesburg, het bankrot gespeel, gelukkig een van die kleinere. Daarom is die bedoelde wetsontwerp ingedien.

Mr. J.J.I. Middleton by die kinders van die Pretoria-Wes-Kleuterskool
Met dank aan Mev. M.J. Middleton

Embleem van Die Ekonomiese Vereniging van Suid-Afrika
The Economic Society of South Africa, voorgestel deur
Mnr. J.J.I. Middleton: die mier

Middleton is ongerus oor die omvang van die deposito's wat die bouverenigings toevloei en oor die omvang van die belegging daarvan in verbande, met ander woorde oor die bouverenigings se ontwikkeling in die rigting van deposito- en handelsbanke wat hul laste betref. Netsoos Cohen vind hy die hipoteekbank (in Kontinentaal-Europa algemeen) wat sy geldmiddele op lang termyn deur obligasie-uitgifte verkry, eintlik 'n betere inrigting as die bouvereniging. Hy vervolgt met 'n statistiese oorsig van die bouverenigings in Suid-Afrika en wys op leemtes in die statistieke wat deur die aanhangige wetsontwerp noodsaaklik gevul moet word.

Hy het die geld vir die jaarlikse J.J.I. Middleton-prys beskikbaar gestel. Die bestuur van die SAEV gee jaarliks dié prys aan die skrywer van die beste artikel wat in die afgelope jaar in die tydskrif verskyn het.

Hy is eers getroud met Mejuffrou Lewis. Hulle het geen kinders gekry nie. Sy is na 'n lang siekte in 1938 oorlede. Hy het hertrou met Mevrou Marie Burg, dogter van 'n Nederlandse argitek Burg uit Friesland, wat in 1904 'n firma in Pretoria gestig het. Sy was 'n geskeide vrou en daarom het die Anglikaanse gemeente waarvan hy lidmaat was, geweier om sy tweede huwelik in te seën. Dit het hom diep teleurgestel. Die magistraat het hulle op 28 Januarie 1943 in 'n burgerlike huwelik verbind.¹²

Mevrou Middleton het uit haar eerste huwelik 'n seun, Johann, gehad. Middleton het jeens sy stiefseun as 'n simpatieke, verstandige vader opgetree. Hy het blykbaar as kinderlose van kinders gehou want hy het die Pretoria We-kleuterskool geldelik gesteun. Daar is 'n foto van hom tussen die kleuters staande bewaar.

Hy het elke twee of drie jaar sy geboorteland en familie in Skotland besoek. 'n Broer, William, het hom na Suid-Afrika gevolg maar is hier aan ingewandskoors oorlede. Hy het ook Nederland en familie van sy tweede eggenote besoek, want hy het van sy familie gehou.

Tydens sy laaste besoek aan Noord-Skotland het hy 'n hartaanval gekry en hy is op 3 Julie 1956 in die College Hospital in die dorp Turriff nie ver van sy geboortedorp oorlede, 81 jaar oud, en in die plaaslike begraafplaas begrawe.¹³

Die mening van sy vriende oor hom is baie gunstig. Prof. Richards het oor hom geskryf: "Though buried in Scotland, his record lies here in his adopted country — an enviable record of integrity, of thoroughness, of broadminded enthusiasm and liberal generosity, purpose and clear achievement".¹⁴ Dr. Arndt sê oor hom: "He was a stickler for efficiencyHe set an example and high standard (as) a staunch and reliable person".¹⁵

Verwysings

1. Brief van Grampian Regional Council van 25 Junie 1986.
2. Getuigskrifte afgegee deur die North of Scotland Bank Limited te Aberdeen van 19 Desember 1894, 10 Oktober 1895 en weer 10 Oktober 1896.
3. E.H.D. Arndt, *Banking and Currency Development in South Africa*; Juta & Co. 1928, p. 377-378.